

*O sistema político galego:
as institucións*

Xosé Vilas Nogueira, Ramón Máiz Suárez,
Francisco Caamaño Domínguez,
Xosé Manuel Rivera Otero

Edicións Xerais, Vigo, 1994

Aqueles que, como quen isto escribe, estamos iniciados nos arcanos da economía política e fomos instruídos nesta iniciación coas obras de Pigou e Coase, gústanos falar de feitos externos, ou sexa dos efectos non directamente buscados dunha actividade.

A creación da facultade de Ciencias Políticas e Sociais da Universidade de Santiago, en 1991, tiña como obxectivo, basicamente, por unha banda, o de fornecer de cadros políticos e administrativos ben cualificados a Administración autonómica galega, e por outra, o de crear un centro de estudio e de reflexión, do que Galicia carecía, sobre as dimensións política e administrativa da sociedade actual.

Pero a creación desta facultade trouxo consigo efectos externos de tipo positivo, non buscados directamente, derivados de interaccións positivas. En efecto a facultade de Políticas conseguiu reunir nun mesmo centro un equipo de profesionais que ata o momento viñan realizando o seu traballo por separado ou mantendo colaboracións esporádicas. Configurouse así un excelente grupo de traballo dedicado ó estudio da problemática política e social, un grupo de traballo nesta disciplina, co que Galicia non contara nunca antes.

O primeiro froito do traballo deste grupo é o libro ó que nos imos referir, que constitúe unha moi boa aproximación global ó estudio do sistema político galego¹.

Dúas van se-las razóns polas que un economista dedicado ó estudio da Administración pública, como é o meu caso, se atreva a facer unha recensión dun libro escrito por expertos en ciencia política e dereito constitucional. A primeira é a de considerarme como integrante do público-obxectivo ó que vai dirixido o libro. Son, efectivamente, un estudante universitario que precisa dun instrumento de traballo, completo e actualizado para coñece-las institucións do sistema político galego, como se afirma no prólogo. A segunda razón que me lexitima é a de contar cuns incipientes coñecementos en ciencia política (Buchanan afirma nun apéndice do seu libro *O cálculo do consenso* que os economistas posúen uns coñecementos mínimos de ciencia política e el cre non desmerecer dos súa especie).

O libro constitúe, en efecto, unha eficaz ferramenta para o coñecemento das institucións autonómicas galegas e constituirá, sen dúbida, unha obra de referencia académica, pois o seu rigor científico é indubidable, e práctica, como manual para opositores e para estudantes.

A obra está claramente estruturada en tres partes, non sendo difícil para o lector informado investiga-la autoría ou autorías de cada unha delas (abonda con coñece-la obra anterior dos autores). Pero para respecta-la vontade dos autores de facer unha obra colectiva, vou deixar permanecer na intriga o resto dos lectores, non revelando a contribución específica de cada autor.

A primeira parte consiste nun sólido repaso ó camiño percorrido, desde dentro e desde fóra do galeguismo, na procura dunha formulación institucional e organizativa para Galicia.

¹ Algúns dos autores xa abordaran con anterioridade a problemática do estudio das institucións galegas. Vilas Nogueira abordou o tema cunha perspectiva histórica, referida ó Estatuto do 36, co seu excelente *O Estatuto Galego*, ed. do Rueiro, A Coruña, 1975. Ramón Máiz e Xosé A. Portero fixeran tamén unha moi boa aproximación ás institucións galegas actuais, co seu *As institucións políticas no Estatuto de autonomía para Galicia*, Parlamento de Galicia, Santiago de Compostela, 1988.

Outras aproximacións de interese son as compilacións de dereito estatutario de Rodríguez-Arana, [*Estudios sobre o estatuto galego*, EGAP, Santiago, 1991] e de Carro Fernández-Valmayor [*Comentarios al Estatuto de autonomía de la Comunidad Autónoma de Galicia*, MAP, Madrid, 1991].

BIBLIOGRAFÍA E RECENSIONES

Repásanse, así, con detalle os distintos anteproxectos e proxectos de Estatuto ou de bases para Galicia, ata chegar ó Estatuto actualmente en vigor que é estudado con especial dedicación. Incídese especialmente nesta parte, nas ideas rectoras deste proceso, sen descoida-lo achegamento ás persoas que fixeron posible que Galicia conte hoxe en día cunhas institucións propias para o seu autogoberno.

Nesta primeira parte faise tamén unha rigorosa delimitación conceptual dos conceptos de nacionalidade, autonomía e Estatuto que son sen dúbida conceptos claves no sistema político-institucional galego.

A segunda parte do libro refírese á dimensión normativa do sistema político galego. Esta é a parte mais extensa do libro. Análzase, en primeiro lugar, a lexislación electoral, incluíndo unha reflexión sobre as últimas modificacións electorais como as incompatibilidades, a barreira do 5% e a actualización das subvencións electorais.

De seguido, os autores fan un extenso estudo sobre o Parlamento de Galicia. Comeza este estudo cunha valoración do significado e da importancia do Parlamento como órgano estatutario.

Séguese cunha referencia á autonomía parlamentaria, centrándose, a continuación, nunha profunda análise dos sucesos parlamentarios, é dicir, parlamentarios e grupos, abordando un tema de crucial importancia, tan de moda hoxe en día co fenómeno do transfuguismo, como é o do carácter do mandato parlamentario.

Tras unha descrición das funcións dos órganos do Parlamento pásase a estudar as funcións do Parlamento, distinguindo tres funcións, que son analizadas en detalle. A primeira, a función lexislativa, é descomposta para o seu estudio nos distintos procedementos lexislativos que poden ser usados, distinguindo entre procedementos ordinarios e procedementos especiais. A segunda función é a de controla-lo Goberno; aquí estúdiense os instrumentos cos que conta o Parlamento para levar a cabo esta tarefa. A terceira función estudada é a da designación de membros doutros órganos estatutarios ou constitucionais, en concreto o Valedor do Pobo e os senadores que representan a Comunidade Autónoma.

Conclúe o libro cun estudo sobre a Xunta de Galicia dividido en dúas partes, a primeira dedicada ó presidente da